

Kogukonnalavastust „Leevaku kullakaevur“ mängitakse sel suvel alates 30. juulist.

Fotod: Terje Atonen

Kogukondade teejuht Lõuna-Eestisse

Kultuuripealinn on kohal. Sajad sündmused, tuhanded tegijad, sajad tuhanded silmapaarid! Kultuuripealinna sündmuste valik võtab pildi virvendama – kuhu minna, mida teha? Meie soovitus on lihtne: kui soovid kohtuda kohalike inimestega ja teha tutvust neile oluliste väärtustega, sea sammud kogukonnasündmustele.

Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 põhiprogrammi kuuluv Lõuna-Eesti kogukonnaprogramm hõlmab 20 projekti enam kui 120 sündmusega, mis tutvustavad huvilistele kogu piirkonna puhast loodust, eriilmelist kultuuripärandit, kohalikku toitu ja käsitööd, samuti tervislikku eluviisi, jätkusuutlikke ja innovaatilisi lahendusi ning aktiivseid ja elujõulisi kogukondi.

Kõik kogukonnasündmused leiavad aset kohalike inimeste eestvõttel, korraldusele on öla alla pannud sihtasutus Tartu 2024 koos LEADER-tegevusrühmadega. Põnevaid ettevõtmisi jagub nii looduse-, kultuuri- kui ka toiduhuvilistele igas vanuses. Järgnevalt avame veidi kogukonnaprogrammi olemust ja kultuuripealinna aastal toimuvaid kogukonnasündmuseid.

Seto Kostipäivil kaasa
lööva Harrõoro talupere
tegemised suitsusauna
ümbert Masluva külas
Setomaal.

Kui leidub veel neid, kelle infovälja ei ole jõudnud fakt, et 2024. aastal on Tartu koos Lõuna-Eestiga Euroopa kultuuripealinn, siis nüüd on aeg! Aeg on käes, et end kurssi viia, sest pärast mõne sinu jaoks huvitava sündmuse maha magamist ei olegi põhjust peale iseenda kellegi teisega pahandada ...

Kultuuripealinn toob meile kandikul kätte mitmeid väga erilisi artiste, kunstnikke, teadlasi – toob Euroopa ja maailmakultuuri tipud Lõuna-Eestisse ning ka vastupidi, tutvustab siinseid nimekaid tegijaid ja piirkonna väärtusi laiemalt üle Eesti, üle Euroopa, üle maailma.

Kogukondade panus

Pühendumusega ette valmistatud kultuuripealinna aasta üks eripärasid on see, et suur osa sündmuseid leiab aset just kohalike inimeste ja kogukondade eestvõttel. Täpselt nii on see Lõuna-Eesti kogukonnaprogrammi puhul, mis aitas juba 2023. aasta kevadest peale lükata kultuuripealinnale hoogu sisse.

Tänavune Taliteede festival Emajõe-Suursoos andis aga jaanuari lõpus kogukonnasündmusele ja kogu kultuuripealinnale omalaadse avapaugu. Taliteede festival, mis sündis Luunja, Kastre ja Peipsiääre valla koostöös,

osutus nii menukaks, et kõik huvilised, kes muistsete taliteedega soovisid matkates tutvust teha, ei mahtunudki sündmusele ära. Kogu ettevõtmise õnnestumisest räägib ka asjaolu, et Taliteede festival andis hoogu piirkonna arengule ja korraldajad plaanivad taliteede tutvustamisega pärast kultuuripealinna aastat jätkata.

Arengu toetaja

Lõuna-Eesti kogukonnaprogrammi koordinaator ja Tartumaa Arendusseltsi tegevjuht Kristiina Tammets ütleb, et just arenguiimpulsi andmine kogu piirkonnale on olnud kogukonnaprogrammi mõtte algusest peale. „Kultuuripealinna raames aset leidvate sündmuste korralduse toetamine, eesmärgiga võimestada seeläbi kohalikke kogukondi ja nende eestvedajaid, oli LEADER-tegevusrühmade peamine siht. Praeguseks, mil suur hulk sündmuseid on juba toimunud või kohe toimumas, saame hea tundega öelda, et kogukonnaprogramm täidab seatud eesmärgid kindla peale,“ kõneleb Tammets.

Kogemuste jagamine, võrgustumine, meie-tunne, sarnaste väljakutsete lahendamine – kõik see ja veel palju rohkemgi iseloomustab kasusid, mida Lõuna-

Eesti kogukonnaprogrammi egiidi all tegutsevate kogukonnasündmuste eestvedajad on praeguseks juba saanud. Poole aasta pikkune tugiprogramm sündmuste paremaks korraldamiseks andis juurde praktilisi teadmisi ja lihvis erinevaid oskusi, lisaks said soovijad kasutada mentortuge oma sündmust puudutavate teemade läbitöötamiseks.

Õpikeskkond kõigile

Kultuuripealinna projekt tervikuna on andnud õppimise ja koostöö võimaluse igal tasandil – nii omavalitsuste, ettevõtjate, vabaühenduste kui ka kogukondade vahel. Mitme aasta pikkune ettevalmistuse periood on loonud omalaadse õpikeskkonna, tänu millele jätkab piirkond pärast kultuuripealinna aasta lõppu tugevamana, konkurentsivõimelisemana ja keskkonnateadlikumana.

„Kogukondade jaoks tähendab kultuuripealinna põhiprogrammi kuuluvate sündmuste korraldamine kahtlemata eneseteostust, samuti kvalitatiivset hüpset teadmistes ja oskustes. Sama tähtis on ka õlatunne, mis tekib kogukondade vahel, olles üheskoos osa suuremast tervikust,“ selgitab Kristiina Tammets. „Tasakaal linna ja maa vahel suureneb ning kogu piirkonnale annab see võimaluse jõuda arengus järgmisele tasemele, võita ühtse tervikuna.“

Lõuna-Eesti kogukonnaprogramm kui piirkondlik arendusprojekt on Tammetsa sõnusti olnud kohalike LEADER-tegevusrühmade koostööalgatus ja pakkunud ka sellel tasandil head arenguhüppe võimalust. „Kogukonnaprogramm on võimaldanud LEADER-rühmadel oma tavapärase toetusmeetmete kõrval aidata piirkonna arengule kaasa uudsel viisil ja olla ka ise osaline suurest kultuuripealinna projektist,“ väärtustab Tammets saadud koostöökogemusi.

Rahvusvaheline huvi

Kogukonnaprogrammi sündmused toimuvad aastaringi ja annavad kogukondadele ning kohalikele ettevõtjatele seeläbi hea nähtavuse ka hooajavälisel madalama külastushuviga perioodil. Kultuuripealinna külalistele pakuvad kogukonnasündmused aga vahetut võimalust saada osa just Lõuna-Eestis elavate inimeste elust ja väärtusruumist.

Kristiina Tammets kinnitab omast kogemusest, et just vahetu kontakt kohalike inimestega pakub väliskülalistele kõige suuremat huvi. „Loodus, kultuur, toit – meie kogukonnasündmuste kolm peamist suunda – avanevad külalistele kõige mõjusamalt ikka inimeste otsekontaktide kaudu. Olgu külastaja Eestist või välismaalt, inimesed soovivad suhelda, küsida, uurida, mekkida, tagasisidet anda otse, inimeselt inimesele. Meie programmi sündmused just seda võimaldavadki, ja nii saavad alguse tihedamad kontaktid, tekivad uued koostööideed ja uued sõprussuhted,“ selgitab Tammets.

LEADER-võrgustik, kuhu kuulub ligi 3000 tegevusrühma üle Euroopa, on saanud kultuuripealinna kohta palju infot. „Ma olen nagu kultuuripealinna saadik LEADER-võrgustikus,“ muigab Tammets, kes on viimastel aastatel tutvustanud kultuuripealinna tuhandetele huvilistele üle Euroopa. „Igal pool, kuhu ma kohtuma või esinema satun, räägin kultuuripealinnast ja nüüdseks on Tartu tuntus meie võrgustikus väga suur. Selle tulemusena külastab tänava Lõuna-Eestit sadu LEADER-võrgustiku inimesi ja kindlasti jätkub tulijaid ka järgnevatesse aastatesse.“

Kultuuripealinna ja kogukonnaprogrammi tulemusena muutub Tartu koos Lõuna-Eestiga tugevamaks, usub Tammets. „Kogu piirkonnale tekib uusi võimalusi, et arendada innovaatilisi projekte. Suureneb inimeste

keskkonnateadlikkus, kasvab kogukondade eneseteadlikkus ja võimekus teha koostööd,“ ütleb ta. „Kõik need uued teadmised, oskused ja kogemused moodustavadki ellujäämise kunstid, mille parem valdamine tuleb kasuks igale inimesele, kogukonnale, kogu piirkonnale.“

Tihe sündmuste kalender

Ega polegi muud lisada – leia endale huvi pakkuv kogukonnasündmus ja võta suund Lõuna-Eestisse. Kohale jõudes avastad kindlasti teisigi sündmusi, mida kultuuripealinna aastal külastada, sest ainuüksi kevade ja suvealguse kalender on kujunenud väga tihedaks.

Nii jätkuvad kogukonnaprogrammi raames 2023. aastal alanud Tartumaa toidusündmuse sari „Tirin“ (alates 8.02) ja jõeretkede sari „Avasta Emajõgi“ (alates 14.05), samamoodi ka Tartumaa teemapäevad „Päritud ellujäämiskunstid“ (18.05). Tänavuste uute kogukonnasündmustena innustavad kevadel ja suve alguses kohale tulema Luke mõisapargis toimuv meelterännak looduses (alates 16.05), I Kodavere laalupido (2.06), dokumentaallavastus „Õhud meie vahel“ (alates 21.06) ning Seto tantsupidu „Kad'ah kavvõkö“ (29.06).

See pole aga kõik: kultuuripealinn kogub ju veel hoogu ja kulmineerub südasuvel ning sügise alguses, seejuures mitmed kogukonnasündmused vältavad aasta lõpuni. Seniks aga uuri lähemalt sündmuste kava ja ära siis kultuuripealinna maha maga. Peatse kohtumiseni – Euroopa kultuuripealinnal Tartu 2024 on üllatusi varuks igaühele!

Rohkem infot aadressil
www.visitsouthestonia.com/tartu-2024/

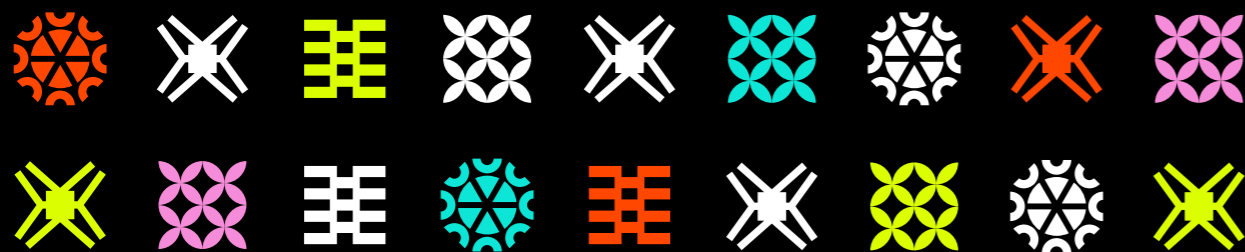
Lõuna-Eesti kogukonnaprogramm, mis kuulub Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 põhiprogrammi, kasvas välja 2013. aastal Lõuna-Eesti LEADER-tegevusrühmade käima lükatud kollaste akende projektist „Elu kahe maailma piiril“. Lõuna-Eesti kogukonnaprogrammi viivad ellu Tartumaa Arendusselts, Valgamaa Partnerluskogu, Võrumaa Partnerluskogu ja Piiriveere Liider ning koostööpartneritena löövad kaasa Tartu, Elva, Võru ja Valga linn. Sündmusi toetatakse LEADER-meetmest ning SA Tartu 2024 poolt Lõuna-Eesti kogukonnaprogrammile eraldatud eelarvest. Kogukonnaprogrammi tegemistesse on partnerina kaasatud teinigi Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 projekt Tartu Maailmaülikool.

Kogukonnasündmused, mis on osaks Tartu 2024 Lõuna-Eesti kogukonnaprogrammist:

Jõeretkede sari „Avasta Emajõgi!“, Tartumaa toidusündmuse sari „Tirin“, kogukonnalavastus „Leevaku kullakaevur“, „Seto kostipäivä aastaring“, Rõuge kogukonnafestival „Ellujäämise kunstid“, Tartumaa teemapäevad „Päritud ellujäämiskunstid“, Rõuge avatud saunade nädalavahetus „Sanna!“, ruumi-loomekonverents „Loo või loobu!“, „Taliteed Emajõe-Suursoos“, Otepää maaliliste maastike matkasari, Meelterännak Luke mõisapargis, I Kodavere laalupido, dokumentaallavastus „Õhud meie vahel“, Seto tantsupidu „Kad'ah kavvõkö“, Navi küla kogukonnafestival, roosifestival Kaagjärvel, Peipsi Toidu Tänav 175 km, Kagu-Eesti inspiratsioonifestival „Loovus loob lootust!“, „Avastamata Antsla aarded – järved“, linnaruumilavastus „Läbi linna: Valga+Valka“.

Rohkem infot:
www.visitsouthestonia.com/tartu-2024/
tartu2024.ee/kogukonnaprogramm

Kuhu minna ja mida teha?

Millised Lõuna-Eesti kogukonnasündmused tasuks kultuuripealinna aastal enda kalendrisse märkida? Siit leiad LEADER-tegevusrühmadega koos korraldatava Lõuna-Eesti kogukonnaprogrammi tänavuste sündmuste lühitutvustuse.

Lõuna-Eesti kogukonnaprogrammi kuuluvad projektid*:

1. Tartumaa toidusündmuste sari „Tirin“ (alates 8.02)	12. Seto Kostipäiv (10.-11.08)
2. Jõeretkede sari „Avasta Emajõgi“ (alates 14.05)	13. Peipsi Toidu Tänav 175 km (17.-18.08)
3. Meelterännak Luke mõisapargis (alates 16.05)	14. Kagu-Eesti inspiratsioonifestival „Loovus loob lootust“ (21.08)
4. Tartumaa teemapäevad „Päritud ellujäämiskunstid“ (18.05)	15. Avastamata Antsla aarded – järved (30.-31.08)
5. I Kodavere laalupido (2.06)	16. Rõuge kogukonnafestival „Ellujäämise kunstid“ (7.09)
6. Dokumentaallavastus „Õhud meie vahel“ (alates 21.06)	17. „Läbi linna: Valga+Valka“ (alates 4.10)
7. Seto tantsupidu „Kad'ah kavvökö“ (29.06)	18. Rõuge avatud saunade nädalavahetus „Sanna!“ (19.-20.10)
8. Otepää maaliliste maastike matkasari (alates 3.07)	
9. Navi küla kogukonnafestival (20.07)	
10. Roosifestival Kaagjärvel (27.07)	
11. Kogukonnalavastus „Leevaku kullakaevur“ (alates 30.07)	

* Varem on juba toimund „Taliteed Emajõe-Suursoos“ ja ruumiloome konverents „Loo või loobu!“.

Evelin Leima ja Maarja Saarine
Seto tantsupidu „Kad'ah kavvökö“ (29.06)

Triin Nurmsalu ja Ago Arro
Otepää maaliliste maastike matkasari (alates 3.07)

Maiki Park ja Mirelle Vetemäe
Navi küla kogukonnafestival (20.07)

Maritta Pillaroo
Roosifestival Kaagjärvel (27.07)

Kerli Auväart ja Kairi Kasearu
Kogukonnalavastus „Leevaku kullakaevur“ (alates 30.07)

Ülle Pärnoja ja Inara Luigas
Seto Kostipäiv (10.-11.08)

Katri Kuusk
Tartumaa toidusündmuste sari „Tirin“ (alates 8.02)

Linda Saare ja Karoliina Lass
Jõeretkede sari „Avasta Emajõgi“ (alates 14.05)

Gea Järvela ja Gaili Kangur
Meelterännak Luke mõisapargis (alates 16.05)

Triinu Akkermann
Peipsi Toidu Tänav 175 km (17.-18.08)

Foto: Helena Sammelsco

Madis Meister ja Eleriin Seim
Kagu-Eesti inspiratsioonifestival „Loovus loob lootust“ (21.08)

Tarmo Tagamets ja Kaspar Kurve
Avastamata Antsla aarded – järved (30.-31.08)

Eneli Kaasik ja Kalvo Kaasik
Tartumaa teemapäevad „Päritud ellujäämiskunstid“ (18.05)

Mikk Kirikal ja Ergo-Hart Västrik
I Kodavere laalupido (2.06)

Mihkel Kohava ja Sandra Kartau
Dokumentaallavastus „Õhud meie vahel“ (alates 21.06)

Rutt Riitsaar ja Kaja Kesküla
Rõuge kogukonnafestival „Ellujäämise kunstid“ (7.09)

Jaanika Tammaru ja Merili Viks
„Läbi linna: Valga+Valka“ (alates 4.10)

Vahur Veeroja ja Eda Veeroja
Rõuge avatud saunade nädalavahetus „Sanna!“ (19.-20.10)